

Otázka č.1: Ciele paralelného programovania paralelných výpočtov a vzťah k programovaniu systémov reálneho času. Charakteristika a využitie paralelných architektúr. Vyváženost a dodatočné náklady pri paralelných výpočtoch.

Paralelné programovanie – paralelné algoritmy pre rýchle výpočty a) pseudoparalelné (tlač na viacerých tlačiarňach naraz) b) paralelné (systém reálneho času, výmena pomocou správ)

- paralelné programy v systémoch

Nevýhody PP – nie vždy je možné efektívne program paralelizovať, medzi efektívnymi par. problémami a druhom použitej paralelnej architektúry je silný vzťah, pred implementáciou paralelného problému je potrebné ho dekomponovať

Cieľ dekompozície – zabezpečiť, aby paralelný systém mal dostatočné zdroje, treba napláňovať záťaž na jednotlivých procesoch, aby sa minimalizovali náklady na pamäť, komunikáciu

...

Vyvažovanie – program je vyvážený dobre, ak práca je rozložená najefektívnejšie na jednotlivých procesoroch a každý proces trávi väčšinu času výpočtom, čas strávený na komunikáciu je minimálny

- vyváženosť môžeme riešiť staticky (t.j. pred spustením), alebo dynamicky (teda počas behu programu)

Paralelné architektúry

- single instruction (SISD,SIMD)
- multiple instruction (MISD,MIMD)

MIMD – DM (distributive memory)

- VM (visual shared memory)
- SM (shared memory)

SISD – single instruction , single data

SIMD – single instruction, multiple data – každý z veľč. lok. procesorov má lokálnu pamäť, vykonáva tú istú operáciu v každom kroku

MIMD – menší počet procesorov, pričom každý procesor je schopný vykonávať samostatný program

- SM – malý počet procesorov, ktoré sú prepojené na globálnu pamäť
- DM – počítačové clustre – rýchlosť závisí od pripojenia počítačov na sieť

Otázka č. 2: Vlastnosti paralelných algoritmov a paralelných problémov, definícia inherentného, ohrančeného a neohrančeného paralelizmu, tried efektívne a optimálne paralelizovateľných problémov a téza paralelného výpočtu.

Paralelné problémy a algoritmy

Inherentný paralelizmus – ak je problém inherentne paralelný nemožno ho riešiť paralelným algoritmom

2 algoritmy tej istej funkcie sa môžu líšiť v skupine inherentného paralelizmu

Neohrančený paralelný algoritmus – je vyjadrený paralelným časom výpočtu bez ohľadu na zdroje počítačovej architektúry

Ohrančený paralelný algoritmus - je vyjadrený paralelným časom výpočtu vo vzťahu na zdroje počítačovej architektúry

Efektívne a optimálne paralelné algoritmy - nech $k \in \mathbb{Z}$ a n je veľkosť problému, potom efektívny paralelný algoritmus leží v poly logaritmickej čase $O(\log k \cdot n)$ pri počte procesov n^k . Ak problém nie je efektívne algoritm. – neoplatí sa ho paralelizovať

Optimálny paralelný algoritmus – súčin paralelného času a počtu procesorov je lineárny

- nezávisí na veľkosti problému $pT = \delta(n)$

Súhrn nákladov pri paralelnom výpočte

- Náklady na komunikáciu a synchronizáciu
- Ťažko paralel. časti kódu
- Algoritmické náklady – alg., ktorý je použitý – namiesto najrýchlejšieho sekvenčného algoritmu, môže obsahovať väčší počet operácií ako sekvenčný
- Softvérové náklady spojené s indexovaním, volaním procedúr, spracovaním cyklov
- Nevýváženosť záťaže

Téza paralelného výpočtu

F- funkcia nejakého problému veľkosti n

- hovorí, že trieda problémov, ktoré možno riešiť neohranič.

paral. v čase $F(n)^{\delta(i)}$ je rovná triede problémov, ktoré možno riešiť sekvenčným výpočtom v pamäti veľkosti $F(n)^{\delta(i)}$

$\delta(i)$ – ľubovoľná konšt. funkcia

Otázka č.3: Dekompozícia paralelných problémov vo vzťahu na jednotlivé druhy paralelizmu, využitie paralelizmu v aplikáciách vysokého výkonu a zodpovedajúce programové modely a paralelné architektúry, ich výhody a nevýhody.

Dekompozícia paralelných problémov

- efektívny paralelný problém možno rozoznať vo vzťahu pre idealizované typy, ktoré sú vlastné tomuto problému.
- Môžu byť aj navzájom kombinované

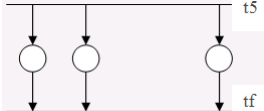
Všebecné pravidlá dekompozície:

- pre priradenie úlohy pre procesor musia byť zdroje dostatočné na to, aby nespôsobili zníženie efektivity, resp. zrútenie výpočtu.
- 1) Nežiaduce vyradenie procesu z hlavnej pamäte v dôsledku nevhodnej záťaže procesu
- v dôsledku preťaženia spôsobeného nevhodnou dekompozíciou
- preťaženie v dôsledku priradenie času v clusteroch
- 2) nežiaduce vyradenie procesov v dôsledku nedostatočnej pamäte
- 3) nevyvážené použitie blokujúcich/neblokujúcich procedúr pri odovzdávaní správ
- 4) zrútenie v dôsledku zablokovania
- 5) zrútenie výpočtu v dôsledku nedostatočnej pamäte.

Idealizované typy paralelizmu:

- jednoduchý
- prúdový
- expanzívny
- zmiešaný

Jednoduchý paralelizmus: problém P je možné rozdeliť na množstvo podproblémov, ktoré možno riešiť nezávisle.

Prúdový paralelizmus: problém P je rozdelený na množinu podproblémov, ktoré sú riešené postupne – v následnosti

t.j. je hrubozrný paralelizmus, problémom je ťažké dekomponovať na veľké množstvo podproblémov.

Otázka č.4: Definícia zrýchlenia a efektívnosti paralelného výpočtu a celkového zrýchlenia a efektívnosti. Odvodenie Amdahlovho pravidla pre neškálovateľné a škálovateľné problémy, porovnanie obidvoch prístupov. Meranie a výpočet podielu paralelného kódu.

Zrýchlenie a účinnosť

Nech $T(u,1)$ je sekvenčný čas na 1 procese

$T(u,p)$ je paralelný čas na p procesoch

Zrýchlenie $S(u,p) = \frac{T(u,1)}{T(u,p)}$ účinnosť

$E(u,p) = \frac{S(u,p)}{p}$

Škálovateľnosť – v ideálnom prípade $S(u,p)=p$ a $E(u,p)=100\%$

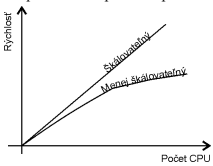
- v praxi však $S(u,p) < p$ a $E(u,p) < 100\%$
- programy sú škálovateľné, ak sú efektívne vykonávané na veľkom množstve procesov

- škálovateľné problémy – jemnozrné
- menej škálovateľné problémy – hrubozrné

Celkové zrýchlenie, celková účinnosť

$T_{BEST}(u)$ – čas na 1 procesore paralelného počítača pre vykonávanie najrýchlejšieho známeho sekvenčného algoritmu

- celkové zrýchlenie

$\bar{S}(u,p) = \frac{T_{BEST}(u)}{T(u,p)}$, celková účinnosť

$\bar{E}(u,p) = \frac{\bar{S}(u,p)}{p}$

Amdahlovho pravidlo – zrýchlenie, ktoré je dosiahnuté na paralel. počítači môže byť obmedzené existenciou malej časti rekurentne sekvenč. kódu, ktoré nie je možné paralelizovať.

Nech $\alpha \in (0,1)$ je časť kódu, ktorá musí byť vykonávaná

sekvenčne, max. zrýchlenie na paralel. počítači je ohraničená vzťahom.

$S(u,p) = \frac{1}{\alpha + (1-\alpha)p} \leq \frac{1}{\alpha}$

Otázka č.5: Spôsoby a prostriedky využitia masívneho paralelizmu v programovom modeli údajového paralelizmu. Hlavné metódy využitia expanzívneho paralelizmu v programovom modeli údajového paralelizmu. Odvodenie redukovaného počtu procesorov pri zachovaní optimálneho paralelného algoritmu.

Expanzívny paralelizmus – založený na rekurzívnom delení problému P

- je buď jemnozrný alebo hrubozrný – záleží od počtu delení problému P
- ak veľkosť problému nie je známa treba to ošetriť – SW náklady
- sú efektívne riešiteľné na SIMD aj MIMD
- pri SIMD môže byť algoritmus optimálny
- pri MIMD nie je tento algoritmus výhodný lebo rastie čas na komunikáciu
- ak m je počet úrovní riešenia, potom veľkosť probl. je $n=2^m - 1$ a čas výpočtu je $O(\log n)$

Masívny paralelizmus – problém môže byť rieš. na zákl. množ. údajov rovnakým spôsobom

- je to jemnozrný algoritmus – rieši elementárne úlohy vzhľadom na kompletný problém
- SIMD – veľmi vhodná architektúra – jednoduchý programovací jazyk pre paralelizmy
- MIMD – vysoké SW náklady
- Ide o riešenie nezávislých úloh s nezávislými údajmi
- Dekompozícia údajov je jednoduchá
- Ak je algoritmus kombinovaný s inými druhmi paralelizmu vtedy je algoritmus hrubozrný

Využitie paralelizmu u vysokorychlostných aplikácií

- môžeme ich vyvinúť na základe masívneho a expanzívneho paralelizmu
- problémy sú inherentné a zväčša jemnozrné
- jednoduché aprúdové paralel. sú hrubozrné – vysokorychlostný výpočet je ťažké realizovať

Modely pre vysokorychlostné aplikácie

- model údajového paralelizmu – podporuje SIMD aj MIMD
- odovzdávanie správ – podporuje MIMD s DM

Model púdajového paralelizmu – je určený pre SIMD avšak je ho možné riešiť aj v MIMD – čas an komunikáciu rastie

- základom je vektorové programovanie s použitím vysokorychlostných vektorových operácií
- je potrebné nájsť nezávislú množinu údajov a paralelizovať cykly

Redukcia počtu procesov

n – počet čísel, $n/2$ – počte procesorov, $O(\log n)$ – zložitosť

- algoritmy ktoré pracujú v $O(\log n)$ sú optimálne
- ak je algoritmus optimálny, počet procesorov je $p=n/\log n$
- 1.) majme $p < n/2$ rozdelíme n čísel na p skupín $(p-1)$ skupín má $\lceil n/p \rceil$, zvyšok má $n - (p-1) * \lceil n/p \rceil$
- 2.) ku každej skupine priradíme jeden procesor ktorý v rámci svojej skupiny pracuje v čase $\lceil n/p \rceil - 1 + \log p$ sekvenčne
- 3.) nahradíme $p = n/\log n$ s $\lceil n/(n/\log n) \rceil - 1 + \log(n/\log n)$
- 4.) $p = n/\log n$ je redukovaný počet procesorov

Otázka č.6: Charakteristika programového modelu odovzdávania správ, definícia a dôsledok latentnosti. Charakteristika modelu SPMD a MPMD. Základné druhy operácií pre odovzdávanie správ medzi dvoma procesmi v MPI a ich sémantika z hľadiska volania, návratu a ukončenia procedúry MPI.

Programový model odovzdávania správ

- 1.) programátor definuje sekv. procesy, kt. na základe odovzdávania správ riešia nejakú úlohu
- 2.) spôsob ktorým sú procesy synchronizované a ktorým si navzájom vymieňajú údaje je určený programátorom
- 3.) používa sa sekvenčný programovací jazyk a operácie pre odovzdávanie správ sú realizované prostredníctvom volania interfacu MPI, ktorý zabezpečuje výmenu správ v sieti na základe vzájomnej výzby procesov
- 4.) najznámejší model je model 1 programu, ktorý spracováva viacnásobné údaje SPMD

Charaktiristika SPMD

- 1.) v určitom čase môžu rozdielne procesy vykonávať tú istú alebo rôznu časť programu
- 2.) pamäť ktorú procesy využívajú je lokálna
- 3.) komunikácia je realizovaná volaniami špeciálnych procedúr

Zníženie komunikačných nákladov

- návrhom vhodnej topológie procesov pri dekompozícii problému – výsledkom je skrátenie ciest medzi procesormi
- maximalizácia dĺžok správ a minimalizácia počtu volaní procedúr pre komunikáciu
- prekrytie komunik. a výpočtu v čase použitím neblok. operácií pre odovzdávanie správ

Komunikčné typy

- proces vysielajúci správu
- proces prijímajúci správu

Komunikácia medzi 2 procesmi môže byť

- blokujúca – po príchode z volanej funkcie môžeme všetky zdroje používať
- neblokujúca – k návratu z volanej funkcie môže dôjsť ešte pred ukončením operácií – ešte predtým ako možno opätovne použiť zdroje

Otázka č.7: Blokujúce a neblokujúce operácie MPI, ich porovnanie z hľadiska využitia zdrojov a zablokovania výpočtu. Vztah k asynchrónnemu a synchrónnemu odovzdávaniu správ - rendezvous. Poradie správ a vztah k deterministickému výpočtu.

Typy komunikácie: blokujúca, neblokujúca

Blokujúca:

Štandardný send

```
-int MPI_Send(void *buff,int count, MPI_DATATYPE,int disp,
int tag,MPI_COMM comm)
-môže ale nemusí byť buffrovaný (závisí od implementácie a dĺžky
správ)
-nelokálny(lebo musí byť buffrovaný) závisí na inom procese
```

Buffrovaný send:

```
-int MPI_Bsend(...)
-môže byť ukončený skôr, než príjemca zavolá receive
-lokálny
-pripojenie a odpojenie buffra:
1. alokácia miesta v jazyku C
2. alokácia int MPI_Buffer_attach(void * buffer, int
size)
3. buffr môžeme použiť rôzne
4. int MPI_Buffer_detach(void * buffer, int *size))
```

Synchrónny send

```
-int MPI_Ssend(...)
-neskončí sa , pokiaľ príjemca nezavolá recevve a kým buffer
nemôže byť použitý
-ukončenie implikuje že receive prebehol
-externá rutina na oneskorenie
```

Blokujúci receive

```
-MPI_Status-prímač môže špecifikovať ľubovoľnú hodnotu
-MPI_ANY_SOURCE -zdroj
-MPI_ANY_TAG- značky
-potom údaje vieme získať zo statusu -
status.MPI_SOURCE,status.MPI_TAG,status.MPI_ERROR
Neblokujúca:
Štandardný send
-int MPI_Isend(...,MPI_Status *status,$ MPI_Reqest * req)
-môžeme testovať v akom je stave MPI_Test
-MPI_Wait čaká, kým nedôjde k odzove
-req – vnútorná štruktúra nás nezaujíma
```

Posielanie správ

```
-správy sa nepredbiehajú
-prosesy prijímajú správy v takom poradí v akom boli odoslané
-podmienka je, že procesy sú jednovláknové a proces nepoužije
procedúru na prijatie akékoľvek správy
-ak sú procesy viacvláknové, nie je možné určiť relatívne
usporiadanie operácií v čase v rôznych vláknach
```

Otázka č.8: Princíp skupinovej komunikácie v MPI, definícia hlavného procesu, skupinové operácie v MPI, ich syntax, sémantika a aplikácia.

Princíp skupinovej komunikácie v MPI:

Všetky procesy v skupine potrebujú zavolať funkciu pre odovzdávanie správ. Niektorý proces v skupine môže byť root ak je to potrebné. Nie všetky skupinové komunikácie musia mať určený root proces.

Volanie kolektívnej komunikácie:

Napríklad , všetky procesy volajú Bcast funkciu indikujúcu ten istý root proces.

Broadcast

Root zapíše data do buffra a všetci ostatní čítajú čo zapísal root.

```
int MPI_Bcast(void *buf, int count,MPI_Datatype datatype, int
root, MPI_Comm comm)
```

INOUT buf – začiatková adresa buffra

IN count počet entít v buffery

IN datatype typ buffru

IN root rank, ktorý je root v broadcaste (integer)

IN comm komunikátor (handle)

Reduce

Rootovský proces vykoná danú operáciu (op) nad dátami od ostatných procesov.

```
int MPI_Reduce (void *sendbuf, void *recvbuf,int count,
MPI_Datatype datatype,MPI_Op op, int root, MPI_Comm comm)
```

IN sendbuf adresa odosielajúceho buffra

OUT recvbuf adresa prijímajúceho buffra (adresa roota)

IN count počet elementov v posielajúcom buffry (integer)

IN datatype typ dát v odosielaajúcom buffery (handle)

IN op operácia s dátami (handle)

IN root rank, ktorý proces je root (integer)

IN comm komunikátor (handle)

Scatter

Hlavný proces pošle množinu dát, ktoré si ostatné procesy rozdelia.

```
int MPI_Scatter (void *sendbuf, int sendcount,MPI_Datatype
sendtype, void *recvbuf, int recvcount, MPI_Datatype recvtype,
int root, MPI_Comm comm)
```

IN sendbuf adresa odosielajúceho buffra

IN sendcount počet elementov v posielajúcom buffry (iba root)

IN sendtype typ dát v odosielaajúcom buffery

IN recvbuf adresa prijímajúceho buffra

IN recvcount počet elementov prijímajúcom buffry

OUT recvtype typ dát v prijímajúcom buffry

IN root rank odosielajúceho procesu

IN comm komunikátor

Gather

Hlavný proces proces poskladá vo svojom buffery všetky podčasti ktoré mu pošlu ostatné procesy.

```
int MPI_Gather (void *sendbuf, int sendcount,MPI_Datatype
sendtype, void *recvbuf, int recvcount, MPI_Datatype recvtype,
int root, MPI_Comm comm)
```

IN sendbuf adresa odosielajúceho buffera

IN sendcount počet elementov v odosielaajúcom buffery

IN sendtype typ posielaných dát v buffery

OUT recvbuf adresa prijímajúceho buffera (root)

IN recvcount počet elementov v prijímajúcom buffery

IN recvtype typ dát v prijímajúcom buffey

IN root rank prijímajúceho procesu

IN comm komunikátor

Dalšie funkcie MPI_Allgather a MPI_Alltoall

```
#include <mpi.h>
#define BUFSIZE 10
int main(argc, argv)
int argc; char *argv[];
{ int size, rank;
int buf[BUFSIZE]={0,0,0,0,0,0,0,0,0,0};
int n, value;
float rval;
MPI_Status status;
```

```
MPI_Init(&argc, &argv);
MPI_Comm_size(MPI_COMM_WORLD, &size);
if (size==4) { /* Correct number of processes */
MPI_Comm_rank(MPI_COMM_WORLD, &rank);
```

```
if (rank==0) { /* Master is root, init send buffer */
buf[0]=5; buf[1]=1; buf[2]=8; buf[3]=7; buf[4]=6;
buf[5]=5; buf[6]=4; buf[7]=2; buf[8]=3; buf[9]=1;
printf("\n Broadcasting {5,1,8,7,6,5,4,2,3,1}");
}
/* broadcasting */
MPI_Bcast(buf,10,MPI_INT,0,MPI_COMM_WORLD);
if (rank==0) { /* Master */
printf("\n Computing by master and slaves");
value=100;
for (n=0;n<BUFSIZE;n++) {
if (value>buf[n]) { value=buf[n]; }
}
printf("\n Minimum %4d by master ",value);
```

```
MPI_Recv(&value, 1, MPI_INT, 1, 0, MPI_COMM_WORLD,
&status);
printf("\n Maximum %4d from slave 1",value);
MPI_Recv(&value, 1, MPI_INT, 2, 0, MPI_COMM_WORLD,
&status);
printf("\n Sum %4d from slave 2",value);
MPI_Recv(&rval, 1, MPI_FLOAT, 3, 0,
MPI_COMM_WORLD, &status);
printf("\n Average %4.2f from slave 3\n",rval);
} else if (rank==1) { /* max slave */
value=0;
for (n=0;n<BUFSIZE;n++) { if (value<buf[n]) { value=buf[n]; }
}
MPI_Send(&value, 1, MPI_INT, 0, 0,
MPI_COMM_WORLD);
```

```
} else if (rank==2) { /* sum slave */
value=0;
for (n=0;n<BUFSIZE;n++) { value=value+buf[n]; }
/* send sum to master */
MPI_Send(&value, 1, MPI_INT, 0, 0, MPI_COMM_WORLD);
/* send sum to slave 3 */
MPI_Send(&value, 1, MPI_INT, 3, 0, MPI_COMM_WORLD);
} else if (rank==3) { /* ave slave */
MPI_Recv(&value, 1, MPI_INT, 2, 0, MPI_COMM_WORLD,
&status);
rval= (float) value / BUFSIZE;
MPI_Send(&rval, 1, MPI_FLOAT, 0, 0, MPI_COMM_WORLD);
} } MPI_Finalize(); return(0);
}
```

Otázka č.9.: Základné typy a odvodené typy MPI a spôsob

definície nového typu. Zobrazenie

typu, posunutie, rozsah, spodná a horná hranica nového typu.

Definícia, porovnanie a využitie odvodených typov. Stlačanie a

porovnanie komunikácie na základe odvodeného typu oproti komunikácii prostredníctvom stlačania.

Základné typy: MPI_CHAR, MPI_SHORT, MPI_INT, MPI_FLOAT, MPI_UNSIGNED_LONG, MPI_INSGINED, MPI_DOUBLE, MPI_BYTE, MPI_PACKED

Definované typy:

- contiguous – jedna dĺžka poľa, žiaden posun, jeden údajový typ
- vector – jedna dĺžka poľa, jeden posun, jeden údajový typ
- indexed - viac dĺžok poľa, viac posunov, jeden údajový typ
- structure - viac dĺžok poľa, viac posunov, viac údajových typov

Definícia typu:

1. definujeme meno pre nový údajový typ MPI_Datatype datatype
2. výpočítame argumenty pre inštruktor použijeme konštruktor nového typu na odovzdanie nového typu
3. zavedieme nový údajový typ do MPI MPI_Type_Commit (&datatype)
- rozsah typu MPI Typemap = f{(type0, disp0), ..., (type n-1, disp n-1)}
- Lb(Typemap)= min{disp j} ak žiadny typ nie je MPI_LB
- spodná hranica Ub(Typemap)= max {(disp j – size of (typ j))}+{ak žiadny typ nie je MPI_UB}
- horná hranica

Ak type i potrebuje zarovnanie extend (Typemap) = Ub(Typemap) – Lb(Typemap)

v MPI: MPI_Type_Lb(), MPI_Type_Ub

Otázka č.10: Dôvody a spôsoby konštrukcie nových komunikátorov v MPI, rozdiel medzi skupinami procesov a komunikátormi. Rozdiel medzi intrakomunikátormi a interkomunikátormi. Druhy topológií procesov a ich uplatnenie v komunikátoroch.

Komunikátor – skupina komunikujúcich sekvenčných procesov, tieto tvoria svet, procesy nemôžu komunikovať mimo komunikácie

Interkomunikatory:

- lokálne skupiny procesov
- vzdialená skupina procesov

Infrakomunikaroty – tvorí súčasť skupiny procesov

- komunikácia medzi 2 procesmi
- skupinová komunikácia

MPI_COMM_WORLD – skupina procesov

MPI_COMM_PARENT – interkomunikácia medzi dvoma skupinami

MPI_COMM_SELF - špecifická konštanta, ktorá obsahuje iba volajúci proces

Vytváranie intrakomunikátorov:

- duplikát MPI_COMM_DUP
- zlučovanie MPI_COMM_SPLIT
- vyber skupiny MPI_COMM_GROUP
  - o použitie skupiny operácií (priemik, zjednotenie)
  - o vytvorenie nového komunikátora

Interkomunikatory:

- vytvárajú sa na komunikáciu medzi procesmi, ktoré sa nachádzajú v rôznych intrakomunikátoroch
- interkomunikator je tvorený – skupinou procesov + kontext + topológia (grafová, karteziánska)

